

การศึกษาการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับนักเรียนอนุบาลในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

นางอุษณีย์ จันทรวิลักษณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-746-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017112 110313618

A STUDY OF THE ORGANIZATION OF MUSIC ACTIVITIES
FOR KINDERGARTENERS IN SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION

MRS. USANEE CHUNTARAWILUK

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974 - 578 - 746 - 9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับนักเรียนอนุบาลใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ

โดย นาง อุษณีย์ จันทรวีลักษณ์

ภาควิชา ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประคอง สุทธิสาร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์

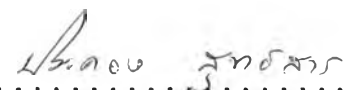

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

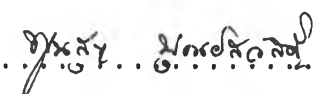

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. กเวว วัชรวิชย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ อ่ำไพ สุจริตกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประคอง สุทธิสาร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พนสุข บุญยสวัสดิ์)

อรรถวิชัย จันทรวีลักษณ์ : การศึกษาการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับนักเรียนอนุบาลในโรงเรียน
 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (A STUDY OF THE ORGANIZATION
 OF MUSIC ACTIVITIES FOR KINDERGARTENERS IN SCHOOLS UNDER THE
 JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION
 COMMISSION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ประคอง สุทธสาร, ผศ.ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์,
 234 หน้า. ISBN 974-578-746-9

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับนักเรียนอนุบาลในโรงเรียน
 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย
 ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานด้านอนุบาลศึกษา 77 คน ครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา 271 คน รวมทั้งหมด
 348 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ แบบปลายเปิด แบบประเมิน
 ค่าและแบบเติมคำ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่มีเป้าหมายและนโยบายในการปรับแผนการจัดประสบการณ์
 ชั้นอนุบาลในด้านการจัดกิจกรรมดนตรีให้เหมาะสมตามหลักการเรียนการสอนดนตรีในระดับปฐมวัย สาเหตุ
 เพราะไม่ได้จัดกิจกรรมดนตรีเป็นรายวิชา และขาดบุคลากรทางการสอนดนตรี ครูอนุบาลไม่เคยรับการอบรม
 เกี่ยวกับการสอนดนตรี

ด้านลักษณะการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับนักเรียนอนุบาลพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้สอนเนื้อหา
 และทักษะดนตรีโดยตรง แต่จัดกิจกรรมดนตรีเพื่อสาระด้านอื่น ๆ เช่น ใช้เพลงในการสอนโดยบูรณาการ
 ร่วมกับการเคลื่อนไหวและจังหวะ ไม่มีการทดสอบความรู้ความเข้าใจในด้านทักษะดนตรี และไม่มีการบันทึก
 พัฒนาการการเรียนรู้ทางดนตรี

สิ่งที่ผู้บริหารและครูผู้สอนเห็นว่าเป็นปัญหามากคือ ขาดการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ อุปกรณ์การ
 สอนทางดนตรีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน บุคลากรไม่มีวุฒิทางดนตรีศึกษาและขาดความรู้ทางปรัชญาดนตรี
 ในระดับอนุบาล

ภาควิชา ประถมศึกษา
 สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย
 ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต *[Signature]*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *[Signature]*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาอาวุโส *[Signature]*

USANEE CHUNTARAWILUK : A STUDY OF THE ORGANIZATION OF MUSIC ACTIVITIES FOR KINDERGARTENERS IN SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION. THESIS ADVISORS : ASST. PROF. PRAKONG SUTHASAN, ASST.PROF. NARUTT SUTTACHITT, Ph.D., 234 PP. ISBN 974-578-746-9

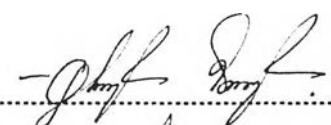
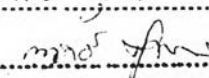
The purpose of this research was to study the organization of music activities for kindergarteners in schools under the jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission. The sample consisted of 77 school administrators in charge of early childhood education program and 271 kindergarten teachers, totalling 348 people. The research instruments were examined, open-ended, rating scale and filled in the blank questionnaires. The data were analyzed by using means and percentage.

The results revealed that most of the administrators did not have any aims or policies in arranging the appropriate music activities according to music learning and teaching principles at the early childhood education. This was due to not including such activities as a subject in the curriculum; there were not enough music teachers or music specialists; and the classroom teachers had not been trained in music teaching.

For music activities, it was also found that most of the teachers did not truly teach music contents nor music skills. On the other hand, they used music activities for other purposes i.e. integrating music with movements and rhythmic training. Moreover, there was neither evaluating music skills nor recording students' music development.

Both administrators and teachers agreed that the serious problems were lack of appropriate music supervision and music materials. The teachers did not have music education degrees and firm foundations in music philosophy at early childhood level.

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเนื่องจากผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประคอง สุธธสาร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุธธจิตต์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจนช่วยตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ฯ ไพ สัจจรัตกุล และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูนสุข บุญยสวัสดิ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง รวมทั้งการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์หม่อมดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา รองศาสตราจารย์ อรรณพ บรรจงศิลป์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูนสุข บุญยสวัสดิ์ อาจารย์ ดร.วรนาท รักสกุลไทย อาจารย์พิชัย บริษัทานุสรณ์ และอาจารย์ราศีทองสวัสดิ์ ซึ่งทั้ง 6 ท่านดังกล่าว ได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และให้ข้อคิดที่ดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอย่างยิ่ง ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ และครูผู้สอนชั้นอนุบาล ในโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ให้ความช่วยเหลือ และให้ความสะดวกในการทดลองใช้เครื่องมือและให้ความร่วมมือในการวิจัย ตลอดจนการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ขอขอบพระคุณคณะอาจารย์โรงเรียนดังกล่าวไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยและขอระลึกถึงพระคุณของคุณแม่ สามี พี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทุกคนที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจและเกิดความวิริยะอุตสาหะในการทําวิจัยครั้งนี้

อชณีย์ จันทรวีลักษณ์

สารบัญ

๒

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๗
กิตติกรรมประกาศ	๘
สารบัญตาราง	๘
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
วิธีการดำเนินการวิจัย	7
ค่าจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
1. พัฒนาการทางดนตรี	11
1.1 พัฒนาการทางดนตรี	
ของเด็กในวัย 4 ขวบ	12
1.2 พัฒนาการทางดนตรี	
ของเด็กในวัย 5 ขวบ	12
1.3 พัฒนาการและข้อเสนอแนะในการสอนเพลง	
ดนตรีและการเคลื่อนไหว	13
2. แนวการจัดกิจกรรมดนตรีในระดับเด็กปฐมวัย	15
2.1 ข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมดนตรี	15
2.2 จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมดนตรี	16
2.3 เนื้อหาในการจัดกิจกรรมดนตรี	17
2.4 กิจกรรมการสอนดนตรี	18

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

3.	การใช้เพลงและดนตรีในการสอนเด็กปฐมวัย	20
3.1	การสอนดนตรีเพื่อสาระดนตรี	20
3.2	การใช้เพลงและดนตรีเพื่อสร้างเสริมสาระ ด้านอื่น ๆ	20
4.	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมดนตรี ในระดับชั้นอนุบาลศึกษา	21
5.	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมดนตรี สำหรับนักเรียนอนุบาล	28
3.	วิธีดำเนินการวิจัย	41
	ประชากรและตัวอย่างประชากร	41
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
	การวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอข้อมูล	48
4.	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
5.	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	125
	บรรณานุกรม	156
	ภาคผนวก	168
	ภาคผนวก ก	169
	ภาคผนวก ข	170
	ภาคผนวก ค	174
	ภาคผนวก ง	179
	ภาคผนวก จ	231
	ภาคผนวก ฉ	232
	ภาคผนวก ช	233
	ประวัติผู้เขียน	234

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนผู้บริหารและครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาในโรงเรียน อนุบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขตการศึกษา	44
2. จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม	48
3. จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพ	53
4. จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลด้าน สถานภาพเกี่ยวกับประสบการณ์ในการสอนได้ระดับชั้น อนุบาล ประสบการณ์ทางด้านดนตรี ความสามารถทาง ด้านดนตรี การเข้ารับการอบรมหรือสัมมนา และขนาด ของโรงเรียน	55
5. จำนวนและค่าร้อยละของครูผู้สอนชั้นอนุบาล จำแนก ตามสถานภาพ	59
6. จำนวนและค่าร้อยละของครูผู้สอน จำแนกตามข้อมูลด้าน สถานภาพเกี่ยวกับประสบการณ์ในการสอนได้ระดับชั้นอนุบาล ประสบการณ์ทางด้านดนตรี ความสามารถทางดนตรี การเข้า รับการอบรมหรือสัมมนาและจำนวนนักเรียนในชั้นที่สอน	61
7. จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามเป้าหมาย และนโยบายในการจัดกิจกรรมดนตรีและการส่งเสริมและ สนับสนุนการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับนักเรียนอนุบาล	66
8. จำนวนและค่าร้อยละของครูผู้สอนชั้นอนุบาล จำแนกตาม การเตรียมความพร้อมด้านดนตรี	73
9. จำแนกและค่าร้อยละของครูผู้สอนชั้นอนุบาล จำแนกตามเนื้อหา ในการจัดกิจกรรมดนตรี	81
10. จำนวนและค่าร้อยละของครูผู้สอนชั้นอนุบาล จำแนกตามทักษะ ดนตรี	87

ตารางที่ (ต่อ)

11. จำนวนและค่าร้อยละ ของครูผู้สอนชั้นอนุบาล จำแนกตามการวัด และประเมินผลดนตรี	102
12. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาของผู้ บริหารและ ผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาเกี่ยวกับด้านการเรียน การสอน	107
13. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาของ ผู้บริหารและครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษาเกี่ยวกับด้านอุปกรณ์ และสถานที่	109
14. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาของผู้ บริหารและครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา เกี่ยวกับด้านบุคลากร	111
15. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัญหาของ ผู้บริหารและครูผู้สอนชั้นอนุบาลศึกษา เกี่ยวกับตัวนักเรียน	113
16. จำนวนและค่าร้อยละ ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตาม ความคิดเห็น ความต้องการและข้อเสนอแนะในการจัด กิจกรรมดนตรี	114
17. รายชื่อโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถม ศึกษาแห่งชาติ	170